

PROMOVAREA DEMOCRAȚIEI ȘI OBSERVAREA ALEGERILOR

Pentru Uniunea Europeană, sprijinirea democrației la nivel mondial constituie o prioritate. Democrația rămâne singurul sistem de guvernare în care cetățenii pot beneficia pe deplin de drepturile omului și este un factor determinant pentru dezvoltare și stabilitate pe termen lung. Fiind singura instituție UE aleasă în mod direct, Parlamentul European este în special angajat în promovarea democrației.

TEMEIUL JURIDIC

- Articolele 2 și 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE);
- Articolul 205 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

CONTEXT

Abordarea UE în acest sens vine în completarea eforturilor sale legate de drepturile omului.

În 2009, Consiliul a adoptat Concluziile privind sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE și Agenda de acțiune a UE aferentă, care au trasat noua strategie pentru sprijinirea democrației cu ajutorul unei abordări specifice fiecărei țări, unei coerențe sporite și implicării tuturor părților interesate. Democrația și drepturile omului au fost integrate în toate domeniile de politică. Agenda schimbării, adoptată de Comisie în 2011, a subliniat astfel importanța sprijinirii drepturilor omului, a democrației și a bunei guvernanțe în cadrul politicii pentru dezvoltare a UE.

În urma evenimentelor Primăverii arabe din 2011, UE și-a actualizat politica europeană de vecinătate pentru a adopta o abordare de tip „mai mult pentru mai mult”, prin corelarea sprijinului cu tranziția democratică și „democrația profund ancorată”. Țările dornice să întreprindă reforme politice au beneficiat de măsuri de încurajare, inclusiv sub forma intensificării integrării economice, a asistenței financiare, a creșterii mobilității persoanelor și a accesului pe piața internă a UE.

Angajamentul UE de a-și accelera eforturile pentru a promova democrația a fost reafirmat în Cadrul strategic și Planul de acțiune ale UE privind drepturile omului și democrația, adoptate de Consiliul Afacerilor externe în 2012. Planul de acțiune a inclus un plan pentru luarea mai sistematică de măsuri pentru a da curs rapoartelor misiunilor de observare a alegerilor ale UE (MOA), astfel încât să se ofere sprijin întregului ciclu electoral. Noul Plan de acțiune pentru perioada 2015-2019, adoptat în iulie 2015, are drept scop includerea sprijinirii democrației într-o serie de obiective.

Consiliul a subliniat rolul jucat de societatea civilă în concluziile sale din 2012 intitulate „Rădăcinile democrației și ale dezvoltării durabile: angajamentul Europei față de societatea civilă în ceea ce privește relațiile externe”.

INSTRUMENTELE DE FINANȚARE

Sprijinul în favoarea drepturilor omului, a reformelor democratice și a participării și reprezentării politice constituie principala misiune a Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO). Special conceput pentru îndeplinirea acestor obiective, IEDDO finanțează proiecte, programe și MOA ale UE și acordă subvenții organizațiilor societății civile, organizațiilor neguvernamentale și apărătorilor drepturilor omului.

Instrumentul european de vecinătate și parteneriat (IEV) acordă asistență financiară pentru promovarea statului de drept, a dialogului și reformelor politice, a democratizării, a pluralismului mass-mediei și a observării alegerilor.

Reprezentanții societății civile din țările situate în vecinătatea sudică și estică a UE sunt, de asemenea, admisibili pentru finanțare din partea Facilității pentru societatea civilă în cadrul politicii de vecinătate pentru proiecte, rețele, formare și schimburi de bune practici.

Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare (ICD) oferă, de asemenea, sprijin financiar. Deși principalul său obiectiv este de a eradica sărăcia, acesta urmărește, de asemenea, să consolideze și să sprijine democrația în țările în curs de dezvoltare.

Instrumentul UE care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) poate fi utilizat în anumite cazuri pentru a susține instituțiile democratice și societatea civilă.

Fondul european de dezvoltare (FED) — care funcționează în afara bugetului UE, dar este gestionat de Comisia Europeană — finanțează cooperarea cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific. Ca și ICD, acesta se concentrează pe eradicarea sărăciei, dar contribuie, de asemenea, la consolidarea și sprijinirea democrației, a statului de drept și a bunei guvernări.

În anul 2012 a fost creat Fondul European pentru Democrație (FED). Funcționând în mod autonom ca o fundație de drept privat, acesta urmărește să susțină actorii politici și ai societății civile care luptă pentru schimbări democratice, oferindu-le asistență financiară adaptată, într-un mod rapid, flexibil și fără formalități birocratice, punând accentul pe vecinătatea estică și sudică a UE. Din consiliul său de conducere fac parte reprezentanți ai statelor membre și ai instituțiilor UE, inclusiv nouă deputați în Parlamentul European, precum și alți experți.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Fiind singura instituție a Uniunii Europene aleasă în mod direct de cetățenii acesteia, Parlamentul European s-a angajat cu fermitate să promoveze democrațiile durabile din întreaga lume și a evidențiat acest angajament într-o serie de rezoluții.

Parlamentul participă în mod constant la activități de observare a alegerilor și depune eforturi pentru a consolida legitimitatea proceselor electorale naționale și pentru a crește nivelul de încredere a populației în protejarea alegerilor și a drepturilor omului. În fiecare an, acesta trimite mai multe delegații parlamentare pentru a observa alegerile și referendumurile din țări terțe. Parlamentul poate decide să trimită astfel de delegații de deputați europeni cu condiția ca alegerile să se desfășoare la nivel național, ca autoritățile naționale să fi adresat UE sau Parlamentului European invitații în acest sens și ca, la fața locului, să fie prezentă o misiune pe termen lung. Delegațiile Parlamentului sunt întotdeauna integrate în MOA ale UE sau în misiunile pe termen lung ale Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Parlamentul European este consultat pentru identificarea și planificarea [MOA ale UE](#) și cu privire la măsurile ce trebuie luate în urma acestora.

Evaluările realizate de MOA pe termen lung nu se limitează doar la ziua alegerilor, ci vizează procesul electoral în totalitatea sa, pentru a oferi un indiciu cu privire la stadiul dezvoltării democrației dintr-o anumită țară la un moment dat. Observatorii pe termen lung își încep activitatea, în general, cu două luni înaintea alegerilor și urmăresc întregul proces electoral, până când se anunță rezultatele oficiale și se exercită căile de atac. Monitorizarea realizată de observatorii pe termen scurt (OTS) vizează doar ziua votării și numărarea buletinelor de vot. Observatorul-șef care conduce o misiune de observare a alegerilor a UE este, în general, un deputat în Parlamentul European.

Pentru a garanta o abordare cuprinzătoare pentru sprijinirea democrației, Parlamentul corelează observarea alegerilor cu activități complementare, inclusiv monitorizarea electorală, acțiuni privind drepturile omului și inițiative de sprijinire a activității parlamentare. Parlamentul European sprijină parlamentele din afara UE în ce privește întărirea capacității lor instituționale prin conferințe și seminare, programe de formare comune și vizite de studiu pentru deputați și funcționari, precum și burse pentru personalul parlamentelor din țările terțe. Se acordă o atenție deosebită țărilor din Europa de Sud-Est care se află în procesul de aderare. Parlamentul oferă, de asemenea, sprijin și cunoștințe specializate în domeniul medierii și al dialogului, prin activități specifice desfășurate cu parlamentele partenere și prin evenimente internaționale axate pe mediere și pe prevenirea conflictelor.

Grupul Parlamentului de susținere a democrației și de coordonare a alegerilor (DEG) oferă orientări politice pentru diferitele activități ale PE. Acesta este compus din 15 deputați în Parlamentul European și este coprezidat de președintele Comisiei pentru afaceri externe, și, respectiv, președintele Comisiei pentru dezvoltare din cadrul Parlamentului European.

[Marika Lerch](#)
09/2018